

THE IMPACT OF REMITTANCE VOLATILITY ON FINANCIAL STABILITY IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

IMPACTUL VOLATILITĂȚII REMITENȚELOR ASUPRA STABILITĂȚII FINANCIARE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

MACOVSCI Maria, studentă, specialitatea: Finanțe și Bănci
Academia de Studii Economice din Moldova, Republica Moldova,
Chișinău, str. Bănulescu-Bodoni 61, www.ase.md
e-mail autor: macovschi.maria@ase.md

***Abstract:** Remittances play a crucial role in maintaining the macroeconomic balance of the Republic of Moldova, constituting a major source of external financing. However, their volatility can impact financial stability. In this context, the study examines the relationship between remittance fluctuations and financial stability indicators, applying a correlation coefficient to identify the dynamic links between the selected economic variables. The results suggest that an increase in remittance volatility may lead to higher financial instability by amplifying vulnerabilities in the financial system. To mitigate these risks, this study proposes stimulating economic growth through investment policies and enhancing financial sector resilience through regulatory measures. These measures can help stabilize the financial system and ensure the financial long-term stability.*

***Key-words:** financial stability, remittances, volatility, Pearson coefficient, Republic of Moldova.*

JEL CLASSIFICATION: F24, E44, G21

INTRODUCERE

În contextul globalizării și al interdependenței financiare tot mai pronunțate între state, remitențele au devenit o componentă crucială a economiilor emergente, inclusiv pentru Republica Moldova. Aceste fluxuri financiare reprezintă o sursă semnificativă de venituri externe și contribuie în mod direct la stabilitatea economică și financiară. Cu toate acestea, dependența excesivă de remitențe poate genera vulnerabilități, întrucât volatilitatea acestora poate amplifica instabilitatea financiară, mai ales în perioadele de criză economică sau de schimbări majore în politicile statelor de origine ale emigranților.

Studiul de față analizează impactul volatilității remitențelor asupra stabilității financiare, utilizând o abordare empirică bazată pe analiza corelațiilor dintre variabilele economice relevante și volatilitatea acestora, cu scopul de a propune soluții eficiente în gestionarea riscurilor asociate.

CONȚINUTUL DE BAZĂ

1. Analiză succintă a surselor bibliografice în domeniul problemei cercetate.

Literatura de specialitate analizează impactul volatilității remiterilor asupra economiei, evidențiind atât beneficiile cât și riscurile asociate volatilității lor. Studiile sunt realizate de către instituții precum World Bank, care subliniază stabilitatea remitențelor comparativ cu alte fluxuri financiare, dar și efectele destabilizatoare pe care le pot avea în economiile emergente.

2. Descrierea metodelor de cercetare utilizate

Pentru a evalua impactul volatilității remitențelor asupra stabilității financiare din Republica Moldova, s-au utilizat date statistice din rapoartele Băncii Naționale a Moldovei. Coeficientul Pearson a fost aplicat pentru a identifica semnificația și legătura dintre aceste variabile, indicând o relație moderat negativă. Pentru a oferi o reprezentare vizuală clară a relațiilor, am generat un heatmap care

a ilustrat intensitatea corelațiilor, iar analiza descriptivă a evidențiat principalele tendințe economice din perioada analizată.

3. Rezultatele obținute

Pentru a înțelege mai bine rolul remitențelor în stabilitatea financiară, este important să analizăm cercetările anterioare asupra acestui fenomen. Un exemplu relevant este studiul privind remitențele ca sursă stabilă de finanțare externă pentru țările în curs de dezvoltare. Conform acestuia, remiterile au devenit a doua cea mai mare sursă de finanțare externă, după investițiile directe străine (FDI). Acest studiu subliniază faptul că remitențele sunt mai stabile decât alte fluxuri de capital, care pot fluctua în funcție de ciclurile economice. De asemenea, este menționat faptul că remitențele sunt direcționate preponderent către consum, dar există tot mai multe dovezi care arată că acestea sunt folosite și pentru investiții, în special în sectorul microîntreprinderilor, ceea ce contribuie la stimularea creșterii economice în țările de origine ale migranților (Ratha, 2003).

Un alt studiu analizează impactul volatilității remitențelor, deonștrând că, în anumite țări precum Egipt, Iordania și Maroc, fluctuațiile mari ale remiterilor pot contribui la instabilitate economică. Conform acestuia, remitențele pot avea un efect mai mic asupra creșterii economice atunci când acestea cresc, dar un efect mai mare de distrugere a creșterii economice atunci când scad. Astfel, aceste fluctuații pot amplifica instabilitatea economică în special în economiile emergente, unde volatilitatea fluxurilor de remiteri se reflectă într-o volatilitate crescută a PIB-ului și a activităților economice ale țărilor respective (Glytsos, 1999).

Pe de altă parte, avem teoria vulnerabilităților sistemului bancar, care sugerează că fluctuațiile neprevăzute ale remitențelor pot amplifica riscurile la nivel sistemic. Respectiv, o incertitudine a veniturilor remitate determină prioritizarea consumului în detrimentul investițiilor, ceea ce poate conduce la o reducere a depozitelor bancare și poate limita intermedierea financiară. Deși multe studii au explorat impactul remitențelor asupra economiilor emergente, cercetările privind volatilitatea acestora și efectele asupra stabilității financiare în Republica Moldova sunt limitate.

În acest studiu, pentru a investiga impactul volatilității remitențelor asupra stabilității financiare, am utilizat o matrice de corelație, bazată pe date privind transferurile bănești pentru perioada 2013-2023, precum și alți indicatori economici relevanți, precum produsul intern brut, depozitele bancare, creditele neperformante și indicele performanței financiare.

Pentru analiza relațiilor dintre aceste variabile, am aplicat coeficientul de corelație Pearson, o metodă statistică robustă care permite identificarea legăturilor liniare, precum și cuantificarea intensității și direcției relațiilor dintre remitențe și stabilitatea financiară. Pentru a facilita interpretarea rezultatelor, am utilizat un heatmap care evidențiază corelațiile dintre variabile.

În continuare, pentru a obține o imagine clară asupra distribuției și variabilității fiecărei variabile economice, se vor prezenta statistici descriptive, precum media, mediana și deviația standard.

Tabelul 1. Analiza descriptivă a indicatorilor economici, perioada 2013-2023

Variabilă	Media	Mediana	Deviația Standard
Remiteri	16752.36	16167.88	2035.71
PIB	93522.56	33707.2	73983.13
NPL	4321.89	3970.42	961.3
Inflația	8.29	5.1	7.39
Rata de schimb	19.96	19.9	1.39

Sursă: Realizat de autor (BNM Reports 2013-2023). <https://www.bnm.md/bdi/>

Concluzie: Datele din tabelul 1. evidențiază fluctuațiile semnificative ale indicatorilor, cum ar fi remitențele, care au o medie de 16752.36 mil. MDL și o deviație standard de 2035.71 mil. MDL, indicând volatilitate. PIB-ul a înregistrat o medie mult mai mare (93522.56 mil. MDL), dar cu o mare dispersie, ceea ce reflectă o variabilitate economică crescută. Inflația și rata de schimb au avut deviații standard mai reduse, ceea ce sugerează o stabilitate relativă pe parcursul perioadei analizate.

După analiza descriptivă, am aplicat coeficientul Pearson pentru verificarea relațiilor statistice dintre variabile.

Tabelul 2. Coeficientul de corelație între volatilitatea remitențelor și indicatorii economici, pentru anii 2013-2023 în Republica Moldova

Indicatori	Coeficientul Pearson
PIB	-0.43
Inflație	-0.31
Rata de schimb	-0.17
NPL	-0.43

Sursa: Calcul realizat de autor (BNM Generator). <https://www.bnm.md/bdi/>

Concluzie: În urma calculării coeficientului Pearson pentru perioada 2013-2023, rezultatele arată o corelație negativă moderată între volatilitatea remiterilor și PIB (-0.43), sugerând că fluctuațiile acestora pot afecta negativ economia. Inflația are o corelație negativă mai slabă (-0.31), indicând o influență limitată a remitențelor asupra acesteia. Rata de schimb prezintă o corelație foarte slabă (-0.17), ceea ce semnifică un impact neglijabil asupra cursului valutar. În schimb, volatilitatea remitențelor are o corelație negativă moderată cu creditele neperformante (-0.43), semnalând un impact semnificativ asupra datoriilor neplătite.

Mai jos, în Figura 1., este prezentat un scatter plot care ilustrează relația dintre volatilitatea remiterilor și NPL în perioada 2013-2023. Aceasta ajută la vizualizarea corelației dintre cele două variabile.

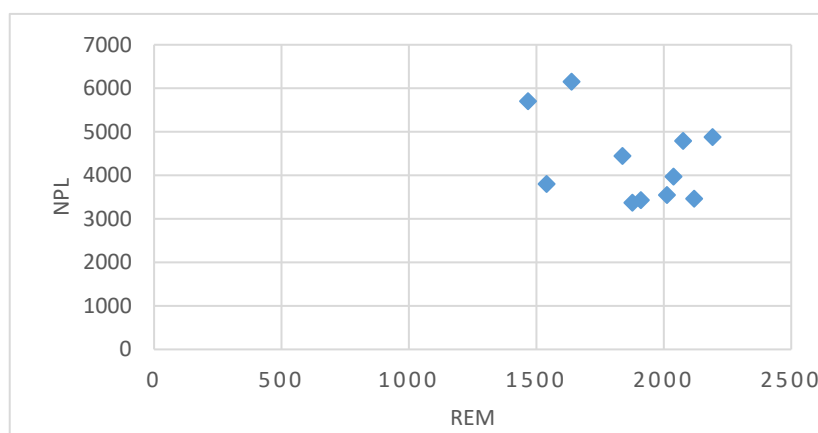

Figura 1. Relația dintre volatilitatea remitențelor și credite neperformante în Republica Moldova

Sursa: Realizat de autor, în baza datelor din Tabelul 1.

În urma analizei, este important să menționăm metodele de gestionare a volatilității remitențelor pentru a minimiza impactul asupra stabilității financiare. Una dintre acestea ar fi diversificarea surselor de venit pentru economiile externe, pentru a reduce dependența de fluxurile de remiteri. Această diversificare poate include atragerea de FDI, încurajarea exportului și dezvoltarea sectorului turistic. O altă metodă este crearea unui sistem de protecție socială mai robust, pentru ca gospodăriile să facă față scăderilor semnificative ale veniturilor din remitențe. Acestea pot include stimulente de economisire la nivel de familie sau economii de rezervă la nivel guvernamental.

CONCLUZIA

În concluzie, analiza corelațiilor dintre volatilitatea remitențelor și indicatorii economici selectați pentru Republica Moldova indică faptul că aceste fluxuri externe au un impact destul de semnificativ asupra stabilității financiare, în special în ceea ce privește PIB-ul și creditele neperformante. Deși efectele variază în funcție de indicatorii specifici, rezultatele sugerează necesitatea unei gestionări atente a volatilității remiterilor pentru a menține stabilitatea financiară pe termen lung. Astfel, pentru atenuarea riscurilor generate de fluctuațiile remiterilor sunt necesare politici economice eficiente, printre care se numără crearea unui fond de stabilizare pentru atenuarea șocurilor remiterilor, implementarea unor politici bancare pentru a reduce dependența sistemului financiar de remitențe etc.

REFERINȚE:

1. Ratha, D. (2003). Workers' remittances: An important and stable source of external development Finance mation. *Global Development Finance. World Bank*. https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3201568, accesat la 09/03/2025.
2. Shera, A., & Meyer, D. (2013). Remittances and their impact on economic growth. *Periodica Polytechnica Social and Managemetn Sciences*, 21(1), 3-19. <https://pp.bme.hu/so/article/view/2152/1286>

Coordonator științific: SECRIERU Angela, dr. hab. prof. univ.
Academia de Studii Economice din Moldova
Republica Moldova, Chișinău, str. Bănulescu – Bodoni 61
tel.+373 69 14 25 15
e-mail: secrieru.angela@ase.md